

Cofinancé par
l'Union européenne
Medegefinancierd door
de Europese Unie

RÉGION DE BRUXELLES-CAPITALE
BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

EFRO-programma 2021-2027 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: Projectoproep - "Energierenovatie van de collectieve voorzieningen georganiseerd door de overheid"

1. Doel van de projectoproep

1.1. Algemene context

Programma 2021-2027

Deze projectoproep past binnen doelstelling 2.1. van het *Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling 2021-2027* (EFRO):

"Een groener, weerbaarder en koolstofarm Europa dat evolueert naar een koolstofvrije economie door een schone en billijke energietransitie te bevorderen, groene en blauwe investeringen, kringlooeconomie, de afzwakking van de klimaatverandering en de aanpassing eraan, de preventie en het beheer van risico's en een duurzame stedelijke mobiliteit door de maatregelen inzake energie-efficiëntie te bevorderen en de uitstoot van broeikasgassen terug te dringen".

Via deze doelstelling kan het EFRO-programma 2021-2027 de energierenovatie steunen van gebouwen die dienen als collectieve voorzieningen en die toebehoren aan overheidsinstellingen, met uitzondering van die beoogd door de projectoproep "*Energierenovatie van de infrastructuur van de gewestelijke en plaatselijke overheidsinstellingen*".

Andere gewestelijke beleidsinitiatieven

Het energie-klimaatplan 2030 (EKP-BHG) benadrukt dat de bouwsector zowel de grootste rechtstreekse uitstoter van broeikasgassen is in Brussel (60% van de rechtstreekse uitstoot is afkomstig van woongebouwen en van de dienstensector) en dat er veel gebruikgemaakt wordt van fossiele energie (steenkool, stookolie en aardgas) om te voldoen aan de essentiële behoeften aan warmte (verwarming, warm water om zich te wassen en om te koken), en als zodanig moeten er sterke maatregelen getroffen worden om de uitstoot van deze installaties terug te dringen, naast maatregelen om energiezuinigheid aan te moedigen.

1.2. Beschrijving van de acties van de projectoproep

*De projectoproep beoogt de energierenovatie te steunen van gebouwen die dienen als **collectieve voorzieningen** en die toebehoren aan **overheidsinstellingen**, met uitzondering van de gewestelijke en plaatselijke overheidsinstellingen.*

De selectie zal bij voorrang werken beogen waardoor de gebouwen de prestaties omschreven door de Europese en gewestelijke doelstellingen tegen 2040 kunnen benaderen.

Het hoofddoel van de acties ontwikkeld in het kader van dit specifieke doel is de **verhoging van de energieprestaties** van de collectieve voorzieningen.

Naast dit milieuvoordeel zullen de verrichte investeringen helpen de energie-uitgaven van de begunstigde overheidsinstellingen onder controle te houden.

De projecten zullen bij hun investeringen rekening moeten houden met de principes van milieuduurzaamheid, esthetiek en inclusie, en streven naar betaalbare, inclusieve en aantrekkelijke oplossingen (overeenkomstig de ambities van het nieuw Europees Bauhaus).

Doelgroep

De doelgroep dekt alle overheidsinstellingen die eigenaar of beheerder zijn van gebouwen die dienen als collectieve voorzieningen en gelegen zijn in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, met uitsluiting van gewestelijke en plaatselijke overheidsinstellingen.

1.3. Wat zijn de resultaten die verwacht worden van de projectoproep?

De projecten geselecteerd in het kader van deze projectoproep moeten bijdragen aan het bereiken van de streefwaarden voor de hieronder opgesomde indicatoren (de voorgestelde streefwaarden moeten worden bereikt op schaal van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest).

In zijn kandidatuur dossier moet de kandidaat-operator aantonen hoe en wanneer hij de verwachte resultaten wil bereiken. Die resultaten moeten gedocumenteerd kunnen worden via verantwoordingsstukken.

De kandidaat-operators wordt erop gewezen dat ze het verkrijgen van een EPB-certificaat na de werken moeten garanderen tegen ten laatste 31.12.2029 (rekening houdend met hoe lang het duurt eer je dit certificaat uitgereikt krijgt). Ze moeten ook een EPB-certificaat voorafgaand aan de werken voorleggen, ofwel bij de indiening van hun kandidatuur dossier (als ze de renovatie van "warmtezeven" voorstellen - zie verder), ofwel uiterlijk bij het sluiten van de overeenkomst¹.

De acties gefinancierd via deze projectoproep moeten verplicht leiden tot een verbetering van de energieklasse van de betrokken gebouwen.

---

¹ Aangezien het EPB-certificaat een verplichting vormt voor deze oproep, kan er geen subsidie toegekend worden aan een leegstaand openbaar gebouw (anders dan een kantoor of woning), behalve als het beschikt over een certificaat dat voorafgaat aan de leegstand (en aan de werken).

ID	Indicator	Type	Meeteenh eid	Tussenwa arde (2024)	Streefwaar de (2029)	Beoogde winsten
RCO 19	Openbare gebouwen met verbeterde energieprestatie	Output	Vierkante meter	0	10.555,27	
RCR 26	Jaarlijks primair energieverbruik (waarvan: woningen, openbare gebouwen, ondernemingen, andere)	Output	MWu/jaar	nvt	792,71 ²	-2.008,46
RCR29	Geraamde uitstoot van broeikasgassen	Output	Ton CO2(e)/jaar	nvt	149,03 ³	-367,81

Voor de indicator RCR 26 moeten alle projecten die in het kader van deze projectoproep worden geselecteerd, bijdragen tot een vermindering van het jaarlijkse primaire energieverbruik met 2.008,46 MWH/jaar.

Voor de RCR 29-indicator moeten alle projecten die in het kader van deze projectoproep zijn geselecteerd, bijdragen aan de vermindering van de geschatte uitstoot van broeikasgassen met 367,81 ton CO2(e)/jaar.

De definities van de indicatoren zijn beschikbaar in de indicatorfiches die eraan zijn gewijd.

1.4. Financieringsaspecten

Definities

Collectieve voorzieningen zijn infrastructuren die nuttig zijn voor de maatschappij en als hoofddoel hebben een dienst van algemeen belang aan te bieden aan een groot publiek (financiële toegankelijkheid voor iedereen moet worden gegarandeerd), door te voldoen aan de verschillende behoeften van de inwoners: cultuur, sport, gezondheidszorg, onderwijs, kinderopvang (met name kinderdagverblijven), overheidsdiensten, mobiliteit, enz. In die structuren weegt de bevordering van het algemene belang door, winst oogmerk is bijzaak. Gebouwen met een economische of commerciële functie worden uitgesloten uit deze oproep.

² Deze streefwaarde is een raming op basis van een theoretische basiswaarde van 2.801,17 MWu/jaar. De streefwaarde van het programma zal na de selectie van projecten opnieuw worden berekend.

³ Deze streefwaarde is een raming op basis van een theoretische basiswaarde van 516,84 ton CO2(e)/jaar. De streefwaarde van het programma zal na de selectie van projecten opnieuw worden berekend.

De **overheden** in de zin van deze projectoproep zijn overheidsinstellingen maar ook de andere spelers die dergelijke diensten aanbieden (universiteiten, vzw's die opdrachten uitvoeren voor de overheid, namelijk dienstverlening voor burgers of ondernemingen).

Subsidieerbare uitgaven

De uitgaven met betrekking tot het project zullen subsidiabel zijn **als ze echt werden vastgelegd en betaald door de begunstigde tussen 1 januari 2021 en 31 december 2029.**

De projecten moeten **afgerond** zijn, dat wil zeggen **materieel voltooid of volledig uitgevoerd**, en alle eraan verbonden betalingen moeten zijn uitgevoerd door de begunstigden en de ermee overeenstemmende openbare bijdrage moet uiterlijk op **15 februari 2031** zijn overgeschreven naar de begunstigde, zoals aangegeven in de voorwaarden opgelegd door de Europese Commissie.

Een project komt niet in aanmerking voor steun van het EFRO indien het materieel voltooid is of volledig is uitgevoerd voordat de financieringsaanvraag in het kader van het programma (= de kandidatuur) door de begunstigde is voorgelegd, ongeacht of de begunstigde alle betalingen die erop betrekking hebben al dan niet heeft verricht.

De subsidiabiliteit zal worden bepaald op basis van de **rechtstreeks met energie verbonden posten en de posten noodzakelijk voor de energie-investeringen**. Ook investeringen in verband met milieuduurzaamheid (groene daken, hergebruik, enz.) komen in aanmerking. Voor een grotere renovatie zal op deze basis een betaling naar verhouding worden toegepast voor de uitgaven. Om in aanmerking te komen moeten de uitgaven vergezeld worden van een **EPB-certificaat voor en na de werken**. Als de begunstigde geen certificaat na de werken bezorgt, zal de subsidie terugbetaald moeten worden.

Dit zijn de uitgaven die in aanmerking komen:

- Studiekosten;
- De werken om de energieprestaties te verbeteren.
- Op bijkomstige basis, investeringen in verband met milieuduurzaamheid (groene daken, hergebruik, enz.) Deze milieuduurzaamheidskosten mogen niet meer bedragen dan 10% van de totale in aanmerking komende investeringen.

Ter herinnering: de acties gefinancierd via deze projectoproep **moeten verplicht leiden tot een verbetering van de energieklasse van de betrokken gebouwen.**

De totale kostprijs van de in aanmerking komende rechtstreekse investeringen (gefinancierd door het EFRO, alsook die aangebracht als cofinanciering) wordt verhoogd met een **forfaitair percentage van 7%** om de onrechtstreekse kosten van het project te dekken.

De onrechtstreekse kosten van het project die door dit forfait van 7% gedekt worden, zijn met name:

- De personeelskosten voor het personeel dat het project uitvoert en coördineert;

- De werkingskosten (bijvoorbeeld vertaalkosten voor een bestek, alsook de werkingskosten van het personeel, ...);
- De onrechtstreekse investeringskosten (bv. aankopen van informaticamateriaal en meubels voor het personeel dat het project opzet).

Financiering van het project

Het beschikbare budget voor deze projectoproep (totaalbedrag aan subsidies EFRO+BHG) bedraagt **13.136.037 euro**, verdeeld op de volgende wijze:

1. Minimaal 30% gegarandeerd voor collectieve voorzieningen in de educatieve sector (met inbegrip van met name universiteiten, scholen, kinderdagverblijven en kinderopvang);
2. Minimaal 30% gegarandeerd voor collectieve voorzieningen in de culturele, sociale en sportsector;
3. Minimaal 80% gegarandeerd in het totaal voor voorzieningen van type 1 en 2;
4. Het saldo voor collectieve voorzieningen in andere sectoren (gezondheidszorg, mobiliteit, ...).

De minimale financiering (zonder andere inbreng uit cofinanciering) van een project is vastgesteld op **€ 250.000** aan subsidies van het EFRO + BHG (forfaitair percentage van 7% inbegrepen).

De uitgaven komen in aanmerking voor EFRO+BHG-financiering ten belope van:

- 75% voor werken;
- 100% voor studies (die niet meer dan 15% van het totaalbedrag van de werken mogen bedragen);
- 7% van het bedrag voor de voornoemde werken en studies om de onrechtstreekse kosten te dekken.

In het totaal moet er een aanvullend bedrag van **691.370 euro** aan bijkomende **openbare cofinancieringen** opgehaald worden op de schaal van de projectoproep. Om dit budgettaire streefdoel te behalen, wordt aan de kandidaat-operatoren dan ook gevraagd een volume aan openbare cofinanciering in te brengen voor de in aanmerking komende uitgaven in cofinanciering.

De overheidsuitgaven betreffen met name elke deelname aan de financiering van een project afkomstig uit de begroting van nationale, gewestelijke of plaatselijke overheden, de begroting van publiekrechtelijke instellingen of van verenigingen van overheden of van publiekrechtelijke instellingen.

2. Selectieprocedure

Selectiecriteria + rangorde

Het kandidatuurdossier moet vóór 31.05.2023 worden ingediend via het elektronische uitwisselingsstelsel Salesforce.

Er wordt een rangschikking opgesteld van de kandidaturen op basis van de technische en uitvoeringscriteria (rekening houdend met de resultaten van de analyse door de experts) en op basis daarvan zal de directie EFRO een selectievoorstel richten aan de Brusselse Hoofdstedelijke Regering (die als selectiecomité moet beslissen over de selectie van de projecten, met inbegrip van de subsidiebedragen toegekend aan de begunstigden voor de verwezenlijking van de projecten).

De selectie blijft altijd afhangen van het bereiken van de doelstellingen die de betrokken strategische doelstelling beoogt, en een deel van de middelen van de projectoproep zou dan ook bewaard kunnen worden (en niet toegewezen) met het oog op een volgende oproep (om in het bijzonder de streefwaarden van de indicatoren te bereiken).

De subsidie zal bij voorrang verdeeld worden op basis van de activiteitssector van de collectieve voorzieningen:

1. Minimaal 30% voor collectieve voorzieningen in de educatieve sector (met inbegrip van met name universiteiten, scholen, kinderdagverblijven en kinderopvang);
2. Minimaal 30% voor collectieve voorzieningen in de culturele, sociale en sportsector;
3. Minimaal 80% gegarandeerd in het totaal voor voorzieningen van type 1 en 2;
4. Het saldo voor collectieve voorzieningen in andere sectoren (gezondheidszorg, mobiliteit, ...).

Binnen elke voornoemde categorie zal **40% van het beschikbare budget** bij voorrang worden toegekend aan projecten om de energieprestaties van gebouwen te verbeteren die als "**warmtezeven**" beschouwd kunnen worden, dat wil zeggen gebouwen met een EPB-certificaat van niveau E, F of G. Een kandidaat-operator die de geldigheid van zijn kandidatuur wil doen gelden ten opzichte van dit voorrangsbudget moet een EPB-certificaat verstrekken bij de indiening van de kandidatuur.

Een kandidatuur kan opzij geschoven worden als die niet voldoet aan de toegangsvoorwaarden.

Wat de technische en uitvoeringscriteria betreft, kunnen projecten die geen totaalpercentage van 60% behalen of geen 50% per criterium behalen voor criteria met een waarde van tien punten of meer niet geselecteerd worden. Ze worden als niet in aanmerking komend beschouwd.

Toegangsvoorwaarden

1. Het project beoogt de verbetering van de energieprestaties van de collectieve voorzieningen georganiseerd door overheden (ja/nee).
2. Het project vindt plaats in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.
3. Het project wordt ingediend door een eigenaar of beheerder van een collectieve voorziening georganiseerd door een overheid (ja/nee).
4. Elke rubriek van het kandidatuurdossier is ingevuld (ja/nee).
5. Het project is binnen de termijn ingediend (ja/nee).

Selectiecriteria

- Technische criteria (65 punten)

De technische criteria maken het mogelijk de projecten te evalueren op basis van hun relevantie ten opzichte van het doel van de projectoproep en van het programma en de haalbaarheid om de door het project beoogde resultaten te bereiken. Voor elk criterium zal

een score worden toegekend op basis van de mate waarin een projectvoorstel voldoet aan de volgende criteria:

1. **Verhouding van het aantal vierkante meter** in de openbare gebouwen waarvan de energieprestaties zijn verbeterd **ten opzichte van de ingediende aanvraag voor een EFRO+BHG-subsidie (10 punten)**
  2. **Verhouding van de gerapporteerde energiewinst in kW/h** ten opzichte van de ingediende aanvraag voor een EFRO+BHG-subsidie **(20 punten)**. De verhoging van de energieprestaties van het gebouw, op basis van het verschil tussen:
    - Het verbruik van het gebouw voorafgaand aan de renovatie (kWhEP/m².jaar). Dat wil zeggen het energieverbruik vermeld in de gegevensverzamelingsfiche Scanning van Sibelga als het erin vermeld kon worden (werkelijk verbruik) of die van de energieboekhouding (genormaliseerd primair energieverbruik van 2019) of de waarde aan primair energieverbruik uit het EPB-certificaat "openbaar gebouw" of uit het PLAGE, of als dit niet bestaat of niet is aangepast, dan na een berekening van de bestaande toestand door de EPB-software (geraamde-verslechterde toestand).
    - Het geraamde verbruik van het gebouw na de renovatie (kWhEP/m².jaar). Dat wil zeggen het verbruik van het gebouw na de werken zoals berekend door de EPB-software (volgens een volledige methode die het specifieke jaarlijkse primaire energieverbruik (PEV) kan berekenen).
  3. **Verhouding van de totale vermindering van de uitstoot aan broeikasgassen** van het project ten opzichte van de ingediende aanvraag voor een EFRO+BHG-subsidie **(15 punten)**
  4. **In aanmerking nemen van de milieuduurzaamheid van de investering en het toekomstige gebruik ervan (12 punten)** (milieuduurzaamheid van de installaties, kringloopbeginsel, gerecycleerde/recycleerbare materialen, biodiversiteit, ...) Biedt het project een meerwaarde voor zijn omgeving? Zijn de overwogen bouwmethodes en materialen duurzaam, is er sprake van een "omkeerbare en circulaire" aanpak?
  5. **De planning is realistisch en garandeert de verrichting van de uitgaven tegen eind 2029 en het bereiken van de opgelegde doelstellingen voor de indicatoren (5 punten)**

Is de planning realistisch en garandeert ze de verwezenlijking van de uitgaven tegen 31 december 2029? Garandeert de planning het bereiken van de doelstellingen vastgesteld op het vlak van de indicatoren tegen 31 december 2029?
  6. **De streefwaarden** zijn correct opgesteld en gebaseerd op geloofwaardige hypothesen (voortvloeiend, in de beste hypothese, uit bestaande certificaten) **(3 punten)**
- Uitvoeringscriteria (35%)

Via de uitvoeringscriteria kan worden nagegaan in welke mate het project goed beheerd zal worden. Voor elk criterium zullen er punten worden toegekend door het antwoord te beoordelen dat het project biedt met betrekking tot de volgende criteria:

1. Planning en budget (10 punten)

Is de planning correct opgesteld? Is ze volledig en voldoende gedetailleerd?

Is het budget correct opgesteld? Leeft het de subsidiabiliteits- en financieringscriteria van het project en de regelgeving inzake staatssteun na?

2. Beheers-, bestuurs- en bevoegdheidsstructuur en partnerdynamiek (12 punten)

Zal het project goed beheerd worden? Beschikt/Beschikken de kandidaat/kandidaten over voldoende personeel en/of een duidelijke organisatiestructuur en/of een relevant en goed georganiseerd samenwerkingsverband dat een goed beheer en goede uitvoering van het project mogelijk maakt?

Overheidsopdrachten: biedt de kandidaat garanties dat de wetgeving inzake overheidsopdrachten correct zal worden toegepast en/of dat de marktraadpleging voor de opdracht correct zal verlopen (met name als de opdracht niet valt onder de wetgeving inzake overheidsopdrachten)?

Communicatiestrategie: is de communicatiestrategie aangepast aan het project? Biedt de kandidaat garanties inzake de zichtbaarheid van de Europese en Brusselse steun? Biedt de kandidaat garanties inzake het bereiken van de doelgroep(en)?

Financiële organisatie: biedt de kandidatuur garanties inzake de dagelijkse financiële opvolging van het project door de kandidaat/kandidaten?

3. Beginsel Do No significant harm (5 punten)

Garandeert het voorstel de naleving van het DNSH-beginsel?

4. Gelijke kansen, inclusie en non-discriminatie (3 punten)

Wordt er rekening gehouden met kwesties als gelijke kansen, inclusie en non-discriminatie bij de keuze van het project, de uitvoering ervan en het gebruik van de infrastructuur?

5. Indicatoren (5 punten)

Wordt de verwezenlijking van de indicatoren correct aangetoond en verantwoord?

Stemmen de voorgestelde verantwoordingsstukken overeen met de indicatorfiches?

Het budget voorgesteld door de kandidaat en de waarden gemeld voor de indicatoren kunnen gecorrigeerd worden door de directie EFRO na de controle door haar technische experts. Het zijn de eventueel gecorrigeerde bedragen en indicatoren die als vergelijkingsbasis zullen dienen.

3. Begunstigden/projectdragers

De begunstigden zijn **de eigenaars en beheerders van** collectieve voorzieningen, **overheden** - met uitzondering van gemeentelijke en gewestelijke overheden - en de **andere spelers die dergelijke diensten verlenen** (universiteiten, vzw's die opdrachten uitvoeren voor de overheid, namelijk dienstverlening voor burgers of ondernemingen).

4. Indiening van de dossiers

Het kandidatuurdossier moet **vóór 31.05.2023** worden ingediend in het Salesforcesysteem.

5. Na de selectie

Na de selectiebeslissing door de regering krijgen de kandidaten die niet-geselecteerde projecten hebben ingediend een brief met de redenen waarom de projecten niet gekozen werden.

De kandidaten van de geselecteerde projecten krijgen een kennisgevingsbrief die hen mededeelt dat ze geselecteerd zijn.

Voor elk geselecteerd project beslist de regering per besluit over de toekenning van de subsidie. Er wordt dan een overeenkomst getekend tussen de projectindieners en het gewest. Deze overeenkomst verduidelijkt de verbintenissen en verplichtingen van elke partij inzake de inhoud, de agenda, de financiering en de evaluatie van het project. Voor de hele duur van het project wordt één enkele meerjarenovereenkomst opgesteld per project.

Het is mogelijk dat er om de overeenkomst op te stellen bijkomende informatie wordt gevraagd.

Als een project de verwezenlijking van meerdere acties door verschillende begunstigden betreft, wordt er één overeenkomst ondertekend tussen het gewest en alle begunstigden. In die overeenkomst wordt uit de begunstigden een coördinator en een projectverantwoordelijke aangewezen.

De directie EFRO bereidt de subsidiebesluiten en de overeenkomsten voor.

6. DNSH

Het DNSH-beginsel (wat staat voor "Do No Significant Harm") voorziet erin dat geen enkele investering gesteund door Europese middelen aanzienlijke schade mag berokkenen met betrekking tot zes Europese milieudoelstellingen. Die zes doelstellingen staan beschreven in de Europese Verordening betreffende de toestandbrenging van een kader ter bevordering van duurzame beleggingen (EU, 2020). Het gaat om:

- Mitigatie van klimaatverandering,
- Aanpassing aan klimaatverandering,
- Duurzaam gebruik en duurzame bescherming van water- en mariene hulpbronnen,

- Transitie naar een kringlooeconomie,
- Preventie en vermindering van vervuiling,
- Bescherming en herstel van de biodiversiteit en ecosystemen.

Voordat de overeenkomst wordt ondertekend, gaat de directie EFRO aan de hand van deze zes criteria na of het project geen aanzienlijke schade aan het milieu toebrengt.

De EFRO-projectdragers verbinden zich ertoe het DNSH-beginsel na te leven bij de uitvoering van hun project, met name door een DNSH-clausule op te nemen in de bestekken die ze opstellen voor overheidsopdrachten.